

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.69.73-82>

УДК 711.57

Осичанський Віктор Володимирович,

аспірант кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд

Київського національного університету будівництва і архітектури

osychanskyi_vv@knuba.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0009-1645-6946>

ЕВОЛЮЦІЯ АРХІТЕКТУРИ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Анотація: в публікації розглянуті основні етапи еволюції архітектури закладів дошкільної освіти та дослідження архітектурних рішень у дошкільних навчальних закладах на території сучасної України. Проаналізовані зміни в організації простору, використання матеріалів, а також функціональність будівель, що впливають на якість навчального процесу та комфорт дітей. Врахування історичного контексту, сучасних тенденцій та вимог до закладів дошкільної освіти. Результати можуть бути корисні для архітекторів, педагогів та державних органів, які відповідають за розвиток дошкільної освіти.

Ключові слова: заклади дошкільної освіти; еволюція архітектури; архітектурне рішення; організація простору; функціональність будівель; навчальний процес; архітектура.

Постановка проблеми. Архітектура закладів дошкільної освіти на території сучасної України відображає історичні, соціальні та культурні зміни, які відбувалися в країні. Від перших приватних дитячих садків до сучасних інноваційних центрів, еволюція цих просторів є відображенням змін у підходах до освіти та догляду за дітьми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наведені етапи еволюції архітектури закладів дошкільної освіти на території сучасної України – спираються як на власні дослідження [6] та [15], так і на: нормативно-законодавчу базу [1] та [3], і дослідження інших авторів [2, 5] та [7-14].

Метою публікації є аналіз еволюції архітектури закладів дошкільної освіти на території сучасної України.

Основна частина. Ранній період (XIX - початок XX століття). У XIX столітті архітектура дошкільних закладів була тісно пов'язана з загальними тенденціями в архітектурі того часу. В цей період в архітектурі України спостерігається сильний вплив російської та європейської шкіл [9]. Еклектизм, який прийшов на зміну ампіру, характеризувався використанням елементів різних стилів, зокрема віденського ренесансу.

Заклади дошкільної освіти того часу часто розміщувались у будівлях, які виділялися своєю пишністю та декоративністю. Однак, вони також мали бути функціональними, забезпечуючи комфорт та безпеку для дітей. Високі стелі, достатнє освітлення та вентиляція були важливими аспектами проектування таких закладів.

У другій половині XIX століття стильова єдність класицизму почала руйнуватися, і в архітектурі з'явилися нові матеріали та замовники, що призвело до появи еклектики [7]. Це відбилося і на архітектурі дошкільних закладів, де можна було побачити елементи різних стилів, включаючи готику, ренесанс та романський стиль.

У 60-х роках XIX століття на території сучасної України, яка тоді входила до складу Російської імперії, з'явилися перші дитячі дошкільні заклади. Вони були розраховані на заможні верстви населення і розташовувалися в таких великих містах, як Одеса, Харків та Київ.

Найстаріша будівля Ужгорода, в якій досі навчаються та виховуються діти мешканців міста – корпус ЗОШ № 5 на куті площі Петефі та вулиці Швабської. У 1903 році Міністерство народної освіти схвалило пропозицію міської управи Унгвара звести будівлю державного дитячого садка на куті вулиці Минайської і площі Кошута. А вже на початку 1904 року будапештська фірма «Holzspach Nándor és Társa» розпочала будівельні роботи. Восени того ж року новий дитячий садок був готовий приймати дітей – на той час це був найбільш просторий, сучасний, світлий найкраще облаштований виховний заклад міста [2].

Рис. 1. ЗОШ № 5 на куті площі Петефі та вулиці Швабської (Ужгород, 1904 рік). URL: <https://uzhgorod.net.ua/news/170210> (дата звернення 15.04.2024)

Рис. 2. ЗОШ № 5 на куті площі Петефі та вулиці Швабської (після реконструкції). URL: <https://www.facebook.com/uzhhorod.school5/> (дата звернення 15.04.2024)

Радянський період (1918-1991 рр.). Архітектура дошкільних навчальних закладів в радянський період була важливою частиною соціалістичного містобудування. Ці установи були розроблені з метою забезпечення доступної

освіти та догляду за дітьми робітничого класу, поки їхні батьки працювали. Вони також служили як інструменти соціалізації та ідеологічного виховання.[7]

Перший період (1918-1922 рр.). У цей час дошкільні заклади часто розміщувались у пристосованих будівлях і мали малу місткість. Це були переважно вбудовані типи, які не вимагали окремої будівлі та могли бути інтегровані в існуючі житлові або громадські будівлі.

Садочок «Оленка» на вулиці Міліційній - один з найстаріших у місті Вінниця. Будівлі понад сто років. Розташовується вона на Садках – так називалась тоді місцевість за Вінницею, де будували садиби на зразок сучасних дач. У 40-х роках, після вигнання нацистів з міста, радянська влада вирішила відкрити у цьому приміщенні дитячі ясла. Згодом, у 1972 році, під потреби дитячого садка добудували ще одне крило [4].

Рис. 3. Садочок «Оленка» до реконструкції.
URL: <https://vinnitsa.info/article/u-vinnytsi-modernizuvaly-sadochok-no21-shcho-znakhodyt-sya-na-odniy-iz-naystarishykh-vulyts-mista-foto> (дата звернення 15.04.2024)

Рис. 4. Садочок «Оленка» після реконструкції. URL: <https://vinnitsa.info/article/u-vinnytsi-tryvaye-rekonstruktsiya-doshkil-noho-zakladu-no-21> (дата звернення 15.04.2024)

Другий період (1923-1940 рр.). Цей період характеризується змінами в архітектурному проектуванні, які були пов'язані з розвитком масової житлової забудови. Була розроблена загальна методологія проектування і будівництва дошкільних закладів, з'явилися перші нормативні документи, а проекти носили індивідуальний характер.

Будинок дитячого садку «Орлятко» заводу «Арсенал» — найстаріший у Києві зі спеціально зведених для дитячої дошкільної установи. Його без перебільшення можна назвати і самим гарним з дитячих садків міста. Розкішна будівля з портиком більше схожа на дворянський особняк чи античний храм, ніж на установу дошкільної освіти. Проект створено відомим київським архітектором Йосифом Каракісом. Арсенальський дитячий садок розпочав свою роботу ще в 1924 році, але переїхав у власне приміщення лише у 1940 році, після закінчення будівництва. По Другій світовій війні дитячий заклад повернувся до

своєї будівлі. Нині, незважаючи на всі перипетії, кризи та агресивне ущільнення сучасної забудови в центрі міста, дитячий садок працює і надалі [5].

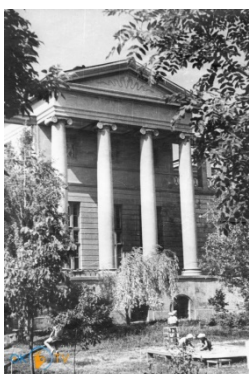

Рис. 5. Дитячий садок № 1 «Орлятко» розташований за адресою Аскольдів провулок, 5. Портик дитячого садку з боку Дніпра. 1960-ті роки. URL: <https://oktv.ua/ua/turizm/dostoprimechatelnosti-kyieva/detskij-sad-orlenok> (дата звернення 15.04.2024)

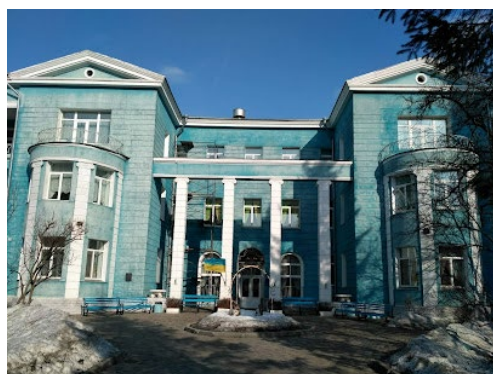

Рис. 6. Заклад дошкільної освіти № 1 Орлятко. URL: <https://ua.plaso.pro/place/11708> (дата звернення 15.04.2024)

Третій період (1941-1970 рр.). Активно реалізуються зміни в архітектурному проектуванні та будівництві закладів дошкільної освіти, як наслідок – розвинена масова житлова забудова. Застосування загальної методики та нормативних документів проектування і будівництва дошкільних закладів, як наслідок – проекти носять індивідуальний характер.

Особливості архітектури. Архітектура дошкільних закладів радянського періоду відображала ідеологічні цілі та соціальні завдання того часу. Будівлі були спроектовані таким чином, щоб стимулювати розвиток дітей через гру та навчання. Вони включали великі ігрові кімнати, спальні, їдальні, а також простори для фізичного розвитку.

Заключний етап (1971-1991 рр.). На заключному етапі розбудови містобудівної мережі дошкільних закладів було зроблено акцент на створенні комфортного та функціонального середовища для дітей. Архітектура стала більш стандартизованою, з урахуванням нових педагогічних та психологічних вимог до організації простору.

Сучасний стан. Сьогодні багато з цих будівель потребують реконструкції та модернізації, щоб відповідати сучасним стандартам та потребам. Проблема нестачі дошкільних закладів, особливо в історичних та нових районах з ущільненою висотною забудовою, залишається актуальною.

Сучасність (1992-2024 рр.). Сьогодні архітектура дошкільних закладів відображає сучасні нормативні вимоги України, з акцентом на створення безпечного, стимулюючого та інклюзивного середовища для дітей [7]. Заклади

стають більш інтегрованими в громадське життя, з використанням енергоефективних технологій та інноваційних підходів до навчання та розвитку [10-15].

Архітектура дошкільних навчальних закладів в Україні відображає багату культурну спадщину та сучасні педагогічні підходи [8]. В останні роки відбувається значний розвиток у дизайні та плануванні дитячих садків, що відповідає потребам молодого покоління.

Сучасні дошкільні заклади в Україні часто проєктуються з акцентом на екологічність, інклюзивність та інтерактивність [3]. Використання природних матеріалів, таких як дерево та камінь, а також інтеграція зелених зон і ігрових майданчиків на свіжому повітрі, створюють здорове та стимулююче середовище для дітей [1].

Безпека та функціональність є ключовими при проєктуванні дошкільних закладів. Простори, добре освітлені класи, безпечні ігрові зони та доступність для дітей з особливими потребами є стандартом сучасної архітектури.

При проєктуванні нових дошкільних закладів також враховується збереження української культурної ідентичності [6]. Елементи народного декору та сучасне трактування традиційних українських мотивів можна зустріти в інтер'єрах та екстер'єрах дитячих садків.

Висновки. Еволюція архітектури закладів дошкільної освіти на території сучасної України є свідченням змін у суспільстві та його ставленні до раннього розвитку дітей. Від приватних ініціатив до державної підтримки, від стандартизованих будівель до індивідуально проєктованих центрів, ця еволюція продовжує впливати на формування майбутнього покоління.

Список джерел

1. ДБН В.2.2-4:2018 Заклади дошкільної освіти. Будинки і споруди. – К.: ДБН В.2.2-4:2018 Заклади дошкільної освіти. Будинки і споруди. [Чинний від 2018-04-25]. Вид. офіц. Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. 40 с. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199641891914122817?doc_type=2 (дата звернення 15.04.2024)
2. Втрачений Ужгород: перші міські дитсадки (ФОТО). 2022. URL: <https://uzhgorod.net.ua/news/170210> (дата звернення 15.04.2024)
3. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. [Чинний від 2021-12-30]. Київ: Міністерство розвитку громад та територій України, 2018. 64 с. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/284590376501219876?doc_type=2 (дата звернення 15.04.2024)

4. У Вінниці модернізували садочок № 21, що знаходиться на одній із найстаріших вулиць міста. Фото. 2023. URL: <https://vinnitsa.info/article/u-vinnytsi-modernizuvaly-sadochok-no21-shcho-znakhodyt-sya-na-odniy-iz-naystarishykh-vulyts-mista-foto> (дата звернення 15.04.2024)
5. Дитячий садок «Орлятко». 2024. URL: <https://oktv.ua/ua/turizm/dostoprimechatelnosti-kieva/detskij-sad-orlenok> (дата звернення 15.04.2024)
6. Осичанський В. В. Перспективи розвитку в Україні системи архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА, 2024. Вип. 68. С. 325 - 334. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.325-334> (дата звернення 15.04.2024)
7. Саєнко Д. М. Досвід проектування та будівництва дитячих дошкільних закладів в Україні. *Містобудування та територіальне планування*. Одеса: ОДАБА, 2018. Вип. 68. С. 502 - 506. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0b8faa0a-f2ae-4a12-b43e-bb40db9695f2/content> (дата звернення 15.04.2024)
8. Гомон О. О. Сучасні тенденції розвитку дитячих дошкільних закладів та загальноосвітніх шкіл. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ : КНУБА, 2012. Вип. 31. С. 157-162. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f9ca9d33-4199-4204-9ea1-f647c063cb63/content> (дата звернення 15.04.2024)
9. Хобта М. В. Історичні передумови організації середовища дитячих дошкільних закладів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА, 2012. Вип. 31. С. 99-107. URL: http://www.irbis.nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Spam_2012_31_16 (дата звернення 15.04.2024)
10. Акопник С. В., Заїка О. В. Проектування дитячих дошкільних закладів. *Містобудування та територіальне планування*. Київ: КНУБА, 2014. № 53. С. 3- 9. URL: http://www.irbis.nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Spam_2012_31_16 (дата звернення 15.04.2024)
11. Ковальська Г. Л., Новальська Т. О. Сучасні напрямки в проектуванні закладів дошкільної освіти в Україні. *Архітектурний вісник КНУБА*. Київ: КНУБА, 2019. № 20. С. 364-369. URL: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9674374/2019/20#gsc.tab=0 (дата звернення 15.04.2024)

12. Кадуріна А. О. Архітектурно-художні аспекти формування дитячих дошкільних закладів (на прикладі Одеси): автореф. дис. ... канд. арх.: 18.00.01. Київ, 2005. URL: http://www.irbis-nbuvcgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9674374/2019/20#gsc.tab=0 (дата звернення 15.04.2024)

13. Скляренко О. Ю. Історичні передумови формування дитячих закладів в умовах України. *Архітектурний вісник КНУБА*. Київ, 2019. Вип. 17-18. С. 161-170. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/11849537-ebc5-4c2d-a19a-d37ed598697b/content> (дата звернення 15.04.2024)

14. Кулик Д. О. Сучасні тенденції дизайну внутрішнього середовища дитячих освітніх установ. *Молодий вчений*. Херсон, 2018. № 5 (57). С. 170-174. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4488/4412> (дата звернення 15.04.2024)

15. Осичанський В. В. Перспективи розвитку в Україні системи архітектурно-планувальної організації спеціальних закладів дошкільної освіти. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «БУД-МАЙСТЕР-КЛАС-2023»*. С. 47-48. URL: <https://drive.google.com/file/d/18Hg2JA7eP4qkqhJbW4szjTBIwela-9bW/view> (дата звернення 15.04.2024)

References

1. DBN В.2.2-4:2018 (2018). *Zaklady doshkilnoi osvity. Budynky i sporudy*. [Institutions of preschool education. Buildings and structures]. Kyiv: Ministry of Regional Development, Construction, Housing and Communal Services of Ukraine. 40 p. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199641891914122817?doc_type=2 (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).
2. *Vtrachenyi Uzhhorod: pershi miski dytsadky (FOTO) (2022)*. [Lost Uzhhorod: the first city kindergartens (PHOTOS)]. URL: <https://uzhgorod.net.ua/news/170210> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).
3. DBN В.2.2-40:2018 (2018). *Inklyuzyvnist budivel i sporud. Osnovni polozhennia*. [Inclusiveness of buildings and structures. Main provisions]. Kyiv: Ministry of Communities and Territories Development of Ukraine. 64 p. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/2845903765012219876?doc_type=2 (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).
4. *U Vinnytsi modernizувалы sadochok № 21, shcho znakhodytsia na odnii iz naistarishykh vulyts mista. Foto (2023)*. [Kindergarten No. 21, located on one of the

oldest streets in Vinnytsia, has been modernised. Photo]. URL: <https://vinnitsa.info/article/u-vinnytsi-modernizuvaly-sadochok-no21-shcho-znakhodyt-sya-na-odniy-iz-naystarishykh-vulyts-mista-foto> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

5. Dytiachyi sadok «Orliatko» (2024). [Kindergarten "Eaglet"]. URL: <https://oktv.ua/ua/turizm/dostoprimechatelnosti-kieva/detskij-sad-orlenok> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

6. Osychanskyi, V. (2024). Perspektyvy rozvytku v Ukraini systemy arkhitekturno-planuvalnoi orhanizatsii spetsialnykh zakladiv doshkilnoi osvity [Prospects for the development of the system of architectural and planning organisation of special preschool education institutions in Ukraine] Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia, (68), 325-334. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.325-334> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

7. Saienko D. (2018). Dosvid proiektuvannia ta budivnytstva dytiachykh doshkilnykh zakladiv v Ukraini [Experience in the design and construction of preschools in Ukraine] Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia, (68), 502-506. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0b8faa0a-f2ae-4a12-b43e-bb40db9695f2/content> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

8. Homon, O. (2012). Suchasni tendentsii rozvytku dytiachykh doshkilnykh zakladiv ta zahalnoosvitnykh shkil [Current trends in the development of preschools and secondary schools]. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia, (31), 157-162. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f9ca9d33-4199-4204-9ea1-f647c063cb63/content> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

9. Khobta, M. (2012). Istorychni peredumovy orhanizatsii seredovyshcha dytiachykh doshkilnykh zakladiv [Historical background of the organization of preschool environment]. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia, (31), 99-107.

URL: http://www.irbis.nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Spam_2012_31_16 (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

10. Akopnyk, S., Zaika, O. (2014). Proiektuvannia dytiachykh doshkilnykh zakladiv. [Design of children's preschool institutions]. Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia, (53), 3-9. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgibin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=MTP_2014_53_3 (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

11. Kovalska, H., Novalska, T. (2019). Suchasni napriamky v proektuvanni zakladiv doshkilnoi osvity v Ukraini [Modern trends in the design of preschool education institutions in Ukraine]. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*, (20), 364-369. URL: http://www.irbis.nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9674374/2019/20#gsc.tab=0 (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

12. Kadurina, A. (2005). *Arkhitekturno-khudozhni aspekty formuvannia dytiachykh doshkilnykh zakladiv (na prykladi Odesy)* [Architectural and Artistic Aspects of the Formation of Preschool Institutions (on the Example of Odesa)]: avtoref. dys. ... kand. arkh.: 18.00.01. Kyiv. URL: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/aref/20081124001824> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

13. Skliarenko O. (2019). Istorychni peredumovy formuvannia dytiachykh zakladiv v umovakh Ukrainy [Historical background of children's institutions in Ukraine] *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*, (17-18) 161-170. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/11849537-ebc5-4c2d-a19a-d37ed598697b/content> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

14. Kulyk, D. (2018). Suchasni tendentsii dyzainu vnutrishnoho seredovyscha dytiachykh osvitnikh ustanov [Modern trends in the design of the interior environment of children's educational institutions]. *Molodyi vchenyi*, 5(57), 170-174. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4488/4412> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

15. Osychanskyi, V. (2023). Perspektivy rozvytku v Ukraini systemy arkhitekturno-planuvalnoi orhanizatsii spetsialnykh zakladiv doshkilnoi osvity [Prospects for the Development of the System of Architectural and Planning Organization of Special Preschool Education Institutions in Ukraine]. *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh vchenykh «BUD-MAISTER-KLAS-2023*, 47-48. URL: <https://drive.google.com/file/d/18Hg2JA7eP4qkqhJbW4szjTBIwela9bW/view> (data zvernennia 15.04.2024). (in Ukrainian).

Annotation

Viktor Osychanskyi, Postgraduate student of the Department of Architectural Design of Civil Buildings and Structures, Kyiv National University of Construction and Architecture.

The evolution of the architecture of preschool education institutions in modern Ukraine

The publication discusses the main stages of the evolution of the architecture of preschool education institutions and the study of architectural solutions in preschool educational institutions in modern Ukraine. Changes in the organization of space, the use of materials, and the functionality of buildings that affect the quality of the educational process and the comfort of children are analyzed. The historical context, modern trends and requirements for preschool education institutions are taken into account. The results can be useful for architects, teachers and government agencies responsible for the development of preschool education. The architecture of preschool education institutions in modern Ukraine reflects the historical, social and cultural changes that have taken place in the country. From the first private kindergartens to modern innovative centers, the evolution of these spaces reflects changes in approaches to education and childcare. The evolution of the architecture of preschools in modern Ukraine is a testament to the changes in society and its attitudes toward early childhood development. From private initiatives to state support, from standardized buildings to individually designed centers, this evolution continues to influence the formation of the future generation. Today, the architecture of preschools reflects the current regulatory requirements of Ukraine, with an emphasis on creating a safe, stimulating and inclusive environment for children. Institutions are becoming more integrated into community life, using energy-efficient technologies and innovative approaches to learning and development. The design of new preschools also takes into account the preservation of Ukrainian cultural identity. Elements of folk decor and a modern interpretation of traditional Ukrainian motifs can be found in the interiors and exteriors of kindergartens.

Keywords: preschool education institutions; evolution of architecture; architectural solution; organization of space; functionality of buildings; educational process; architecture.